

МЕДИА МОНИТОРИНГ

07 ДЕКЕМВРИ 2021 г.

Член на:

Източник: БНР

Заглавие: България ще плаща данък пластмаса за десетки милиони евро

Линк: <https://bnr.bg/blagoevgrad/post/101568184>

Текст: Националната вноска въз основа на количеството nereциклирани отпадъци от пластмасови опаковки е нов собствен ресурс на ЕС. Това е така нареченият данък върху пластмасата, който страните-членки внасят в европейския бюджет. Което за България означава десетки милиони евро годишно данък пластмаса, заради ниския дял на разделното събиране и рециклиране на пластмасовите отпадъци. Но и до този момент страната ни е сред тези в Европа, които отделят най-голям процент от БВП за справяне с отпадъците – 0.62% от БВП на година за периода 2015-2019 г. Това е един от най-високите проценти, отделян за отпадъци сред държавите в ЕС и е близо два пъти по-висок от разходите на Балтийските републики и Румъния. Данните сочат, че България има по-високи разходи за управление на отпадъците в сравнение със страните в региона.

Факт е, че редица екологични организации у нас упорито и настойчиво поставят този въпрос пред властта и обществото, събират аргументи, проучват опита на страните с действащи депозитни системи, които значително спестяват пари на данькоплатците. Част от тези усилия и системна работа бе организираното от сдружение „За Земята“ посещение в Литва на група журналисти, еколози, научни работници от БАН. „Още от първите срещи с местните хора разбрахме, че след въвеждане на депозитната система им е чиста гората, планината, много бързо са изчезнали пластмасовите бутилки от реките и от поляните“, сподели за Радио Благоевград Елеонора Йосифова от „За Земята“. Картината допълва колежката и Данита Заричинова: „На мен ми направи впечатление как бизнесът, държавата и хората работят заедно, еднакво са мотивирани, което е ключът като една успешна система“. За въвеждането на депозитната система са необходими най-напред и преди всичко умни политици, политическа воля, обществен дебат и диалог, за да бъде разбрана и приета депозитната система. В момента в България се рециклират едва 22% от пластмасовите опаковки. Според европейските правила до 2027 година трябва да събираме разделено 77% от пластмасовите бутилки, а до 2029 година да надхвърлим 90%. Литовците са го направили 10 години по-рано. А ние, ще ги стигнем ли – как и кога?

Източник: Дир

Заглавие: Битовите отпадъци ще бъдат едно от основните предизвикателства за местните власти в периода 2021-2027 г.

Проектът на новата оперативна програма „Околна среда“ ще поема разходите по проектите на общините, за да няма увеличение на такса битови отпадъци

Линк: <https://m.dir.bg/business/ikonomika/bitovite-otpadatsi-shte-badat-edno-ot-osnovnite-predizvikelstva-za-mestnite-vlasti-v-perioda-2021-2027-g>

Текст: Събирането и управлението на битовите отпадъци ще бъде едно от основните предизвикателства и през следващите години. Това признават и в проекта на новата оперативна програма "Околна среда", който беше публикуван преди да бъде изпратен до Европейската комисия за одобрение.

В момента битовите отпадъци са с тенденция на трайно намаление, което за периода 2008-2018 г. е около 36%, показва Националният план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г.

Боклуците, които отиват на депата също намаляват значително, но през 2017 г. все още са 61,8%, което е далеч от средното за ЕС от 23,5 %. Рециклираните битови отпадъци за 2017 г. са 34,6% при средно ниво за ЕС от 46,5%, показва пък статистиката на Евростат. Според последните промени в Закона за управление на отпадъците до 2035 г. трябва да рециклираме 65 на сто от битовите отпадъци и само 10 на сто да са тези, които отиват на депа. Вратичката е, че България може да отложи постигането на целите с 5 години, в случай че 24 месеца преди срока от 2035 г. информира ЕК за намерението си и представи план за изпълнение.

България е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г. - 489 кг/жител за ЕС-28 и 407 кг/жител за България. Знаем, че почти 100% или 99,8% от населението е обхванато от системи за организирано сметосъбиране, което включва 4 698 населени места, посочва пък НСИ. Но въпреки това сме наясно с проблемите на липсата на достатъчно контейнери за разделно събиране и събиране на битовите отпадъци в повечето общини на страната.

София и Югозападен регион генерират 1/3 от битовите отпадъци на страната

Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата у нас. Най-големи количества се образуват в Югозападния район, където влиза и столицата (над 1/3 от битовите отпадъци в страната и с постоянно нарастващ дял), а в Южна България се генерират над 66% от битовите отпадъци в страната.

Неточното измерване на отпадъците е поради липса на везни на депата

Всъщност има значителни различия между общините по показателя образувани битови отпадъци на жител на година, което освен от различията в икономическите и социалните показатели се дължи и на неточното измерване на този боклук. Причината е липсата на измерващи везни на депата, които все още не са приведени в съответствие с нормативните изисквания, показват анализите в Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 година.

От битовите отпадъци, които генерира всяко семейство, биоразградимите са 36%, биологичните са 25%, а рециклируемите фракции от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали - 27,5%.

По оперативна програма "Околна среда" 2014-2020 г., която е вече към края си, са финансирани проекти за управление на битови отпадъци в 24 Регионални системи за управление, 19 инсталации за предварително третиране, 43 компостиращи и 3 анаеробни инсталации, инсталация за оползотворяване на RDF с производство на енергия и рекултивация на 54 стари депа.

Тези проекти имат принос за намаляване на количеството на депонирания боклук с над половин милион тона - около 28% спрямо складираните през 2012 г., показват данните на Министерството на околната среда и водите, което управлява програмата.

Инвестиции за разделно събиране и рециклиране и след 2021 година

Но изградената инфраструктура няма достатъчен капацитет за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на прогнозните количества битови отпадъци, признават чиновниците. Затова през следващия програмен период 2021-2027 г. приоритет се дава на финансирането за развитие и подобряване на общинските системи за управление на отпадъци на регионално ниво, по-специално инфраструктура, която цели повторна употреба, рециклиране и разделно събиране за постигане целите към 2030 година.

Постигането на по-високи нива на рециклиране и оползотворяване изисква значителни инвестиции и усилия от страна на българските компании, пише в Стратегията за преход към кръгова икономика 2021-2027 година, изготвена от Министерството на околната среда и водите. По такъв документ се работи и в

Министерството на икономиката. Дано не е поредният документ, който събира прах, както призна при преговорите за коалиционно споразумение бившият икономически министър и председател на партията мандатоносител "Продължаваме промяната" Кирил Петков.

Едно е ясно към момента - все още голяма част от битовите отпадъци не се събират разделно, не се използват повторно и не се рециклират.

Оперативна програма "Околна среда" предвижда 204 млн. евро в тази насока

В сектора на отпадъците за следващия програмен период са предвидени инвестиции от над 200 млн. евро. Средствата ще бъдат за развитие на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци на регионално ниво. Ще се финансират мерки за предотвратяване на повторна употреба, разделно събиране на отпадъците, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и предварително третиране и др. Това се предвижда за регионалните системи на община Габрово, Видин, Ловеч, Луковит, Омуртаг, Панагюрище, Разлог, Рудозем, Търговище и Кърджали. Финансиране ще получат и Велико Търново, Враца, Карлово, Костенец, Малко Търново, Монтана, Перник, Плевен, Силистра, Стара Загора, Харманли, Хасково.

И този програмен период мерките за развитие на инфраструктурата за управление на битовия отпадък са с безвъзмездно финансиране. Разходите за тези инвестиции би трябвало да се поемат от общините, които са отговорни за управление на отпадъците чрез такса битови отпадъци и бюджета на общината. Но за постигане на целите до 2030 г. са необходими допълнителни значителни средства, защото няма да са достатъчни. Поради липсата на финансиране ще бъдат отпуснати още безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет, за да се предотврати увеличение на таксата за битови отпадъци за гражданите, пише в проектопрограмата. Това поставя под въпрос и какви промени може да се очакват занапред по отношение на ключовия за общините данък, наречен ТБО (такса битови отпадъци).

Проектът не планира нова философия за определяне на такса смет

От екоминистерството отчитат научените уроци от 2014-2020 г., където пазарът показва много ограничен интерес към финансовите инструменти в сектора. При 204 млн. евро общи инвестиции около 18, 2 млн. евро трябва да са финансови инвестиции. Вместо да се поемат от местните власти обаче най-вероятно ще се платят от допълнителни средства на програмата, пише в проекта на ОП "Околна среда" 2021-2027 година.

Предвижда се също техническата рекултивация на депата да бъде подкрепена с безвъзмездни средства. Предоставяната подкрепа е само за техническа рекултивация на депа/клетки от депа за битови отпадъци. Биологичната рекултивация би трябвало да се извършва от натрупаните средства от общините, собственици на депото, от отчисленията за всеки тон депониран отпадък. Но за да няма промяна в такса битови отпадъци, тези разходи ще се поемат отново от програмата. Големият проблем е, че все още цената на такса битови отпадъци не се определя според генерираното количество, а остава поредна година според данъчната оценка. Тази промяна се отлага вече с години под натиска на общините. Именно задължението да плащат отчисления за всеки тон депонират

отпадък кара някои общини да използват старите си сметища или да забавят закриването на старите.

Наказателната процедура за забавената рекултивация на старите депа

Припомняме, че през юли т.г. България беше уведомена, че ще бъде изправена пред Съда на Европейския съюз, за да бъде определен размерът на санкцията, която страната ни ще заплаща. Заради безотговорно управленско поведение в предходните пет години все още не бяха рекултивирани 43 от депата за неопасни отпадъци (при 113 постановени през 2015 г. от Съда на ЕС). В края на септември приключи техническата рекултивация на 28 от оставащите 43 депа, с което България постига намаляване на размера на санкцията, която страната ни ще заплаща, коментират от екоминистерството. От октомври 2021 г. до момента са рекултивирани нови 4 депа- Стара Загора, Елена, Димово и Полски Тръмбеш.

Така общият брой на рекултивираните депа от май 2021 г. до момента е вече 32. В последна фаза на изпълнение са проектите за рекултивация на още 6 депа- Трън, Батак, Сапарева баня, Рила, Трявна, Малко Търново. Очаква се да те да бъдат завършени до края на годината, уверяват от Министерството на околната среда и водите.

Ако обаче не се промени начина на определяне на такса битови отпадъци, както и ако не се разширят възможностите за инвестиции за бизнеса, голяма реформа в сектора не може да очакваме.

Източник: БНР

Заглавие: Умен софтуер ще управлява отпадъци

Линк: <https://bnr.bg/shumen/post/101568339/umen-softuer-shte-upravlava-otpadaci>

Текст: Три регионални системи за управление на отпадъците са включени в пилотен проект, който се разработва от Националното сдружение на общините.

„Чрез него ние ще помогнем на общините, които имат общо регионално депо, така да организират системите си за сметосъбиране, сметоизвозване и третиране на отпадъците, че да намалят максимално количеството, което се депонира и да разширят системите за разделно събиране на своите територии“, обясни председателят на сдружението Силвия Георгиева.

„И да въведат комплексен мениджмънт чрез умен софтуер, който измерва количеството отпадъци още с изхвърлянето им в контейнерите, автоматично навигира колите, които извозват отпадъците и оптимизира техните транспортни маршрути, автоматично регулира броя събирания на контейнерите, според тяхната пълняемост. И всичко това води до оптимизиране на разходите“, посочи тя.

През следващата година ще бъде открита процедура за кандидатстване по този проект. „Ще отправим покана към всички регионални системи за управление на отпадъците и ще изберем три от тях , където да се реализира нашият проект“, каза още Силвия Георгиева.

Източник: БНР

Заглавие: Учени от БАН работят върху проект за преработка на целулоза в Космоса

Линк: <https://bnr.bg/hristobotev/post/101567983/hristo-naidenski>

Текст: Екип от български учени от БАН работи върху микробиологично разграждане на отпадъци от целулоза в Космоса.

Бюджетът е 100 хил. евро, а проектът се изпълнява съвместно с Европейската агенция за космически изследвания. Целта е тази технология да се прилага не само в Космоса, но и на земята за преодоляване на замърсяването с целулоза.

Проф. Христо Найденски е ръководител на Департамент "Инфекциозна микробиология" в Института по микробиология "Стефан Ангелов" на БАН и ръководител на екипа български учени, работещи по проекта.

“Проектът има амбициозната задача да разработи един технологичен модел, който да разгражда отпадъци, съдържащи целулоза в животоподдържащи системи при пилотиране на космически полети.

Финансирането е от Европейската космическа агенция, но там има и едно друго условие – да може този технологичен модел да бъде приложим и в наземни условия. Ние да разграждаме такива отпадъци в наземна атмосфера. Като се стремим да намалим техния обем, да ги превърнем в полезни продукти, да се рециклират и да влязат в нова употреба, което е новата концепция за кръгова икономика.

Проф. Филипков: Трябва ни национална космическа стратегия, за да не се превърнем в донор

Целулозните отпадъци се генерират основно от използването на санитарно-хигиенни материали, също така от облеклото на космонавтите и много други целулозни да ги наречем “кърпички”, “хавлии” и други такива, които се използват за почистване на повърхностите по време на космическите полети.

Космонавтите имат задача редовно да почистват апаратурата, която е на Космоса – поддържане на личната хигиена, провеждане на физически занимания – всичко това изисква облекло, изисква материали, съдържащи целулоза, които се натрупват в огромни количества.

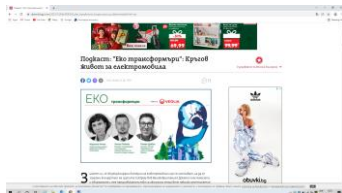
Например за едни космически полет до Марс, който продължава 520 дни, има нужда от шестима астронавти, колкото е средният брой на един екипаж, които

имат нужда от по едни литър кислород на ден, по два литра вода, от два до три килограма храна – това генерира някъде около 5 кг отпадъци на ден.“

Източник: [Дневник](#)

Заглавие: Подкаст: "Еко трансформъри": Кръгов живот за електромобила

Линк: https://www.dnevnik.bg/zelen/2021/12/06/4290393_eko_transformuri_krugov_jiv_ot_za_elektromobila/?ref=rss

Текст: Знаете ли, че 40 рециклирани батерии за електромобили ще се използват, за да се захрани концертът на групата Coldplay във Великобритания? Докато пластмасата и свързаните с нея предизвикателства са актуална тема вече няколко десетилетия и има доста технологии за нейното рециклиране, се появяват нови материали и отпадъци, които скоростно навлизат в ежедневието ни. Такъв материал са именно батериите за електромобили. Затова се налага да мислим и за тяхното рециклиране.

Според Мариана Итева, заместник-регионален директор на "Веолия" за България и гост в третия епизод от поредицата подкасти "Еко трансформъри", България може да бъде в крак с този преход и да разчита на безотпадъчни технологии, така че от всяка батерия да се произведе отново батерия. Експертът по управление отпадъците в Министерството на околната среда и водите - Антон Пейчев, споделя, че движещата сила за тези технологии е комбинация между предприемачеството, регулациите и науката, която е пресечната им точка. Специално от Франция в разговора се включва и Ромен Дюбок, който разказва за чуждия опит в рециклирането на този вид отпадъци.

"Истинският движещ фактор за развиване на дейността по рециклиране е да можем

да възстановим метала от старите батерии от електромобили с изтекъл живот и този метал да се използва отново в производството на нови батерии", споделя той.